

Költségvetés félhomályban

FELMÉRÉS A kormánynak az a kívánatos, ha a büdzséről minél kevesebb szó esik, mert ezzel rejtve marad, mire és mennyit költenek.

BONTA MIKLÓS

Az Unióban utolsók, a 115 ország között a 57.-ek vagyunk a költségvetés átláthatóságát tekintve. A romló helyezés annak következménye, hogy a magyar kormány mindent megtesz, hogy az utóbbi esztendőkből általában már tavasszal elfogadott, következő évi költségvetés minél kevésbé legyen átlátható, ezért a törvényjavaslat benyújtása előtt mellőzi az előzetes szakmai vitát, és a képviselők számára is mindössze négy munkanap áll rendelkezésre, hogy módosító indítványait benyújtsák. A magyar kormány számára nem kívánatos, hogy a költségvetés a közbeszéd tárgya legyen, az is célja, hogy a sajtó is minél kevesebbet foglalkozzon vele. Az érdemi vita súlytalanságát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az elmúlt esztendő során, 12 hónap alatt összesen 16 órát tárgyalt róla a költségvetési bizott-

ság, beleértve a módosító indítványokat, a büdzsé végrehajtásának aktuális állapotát is.

Ilyen előzményekkel megjósolható volt, hogy a kétévente, egy amerikai székhelyű civil szervezet, az International Budget Partnership (IBP) által igen alapos munkával összeállított átláthatósági rangsorban még hátrább csúszunk. Az elérhető 100 pontból mindössze 46-ot sikerült megszerezni, ami az 57. hely megszerzésére volt elegendő. Három pontot rontottunk a két esztendővel ezelőtti felméréshez képest, s ezzel mind az Európai Unió, mind az OECD sereghajtói közé kerültünk. Csak néhány balkáni államot és Fekete-Afrika országait előzük meg – hangzott el az IBP magyarországi partnere, a Költségvetési Felelősségi Intézet Budapest (KFIB) szervezte sajtóbeszélgetésen. Romhányi Balázs, a KFIB ügyvezetője a felmérés készítéséről elmondta: minden ország felkért szakértői ugyanarra a 149 kérdésre válaszoltak, az ennek nyomán elkészített index tehát jól tükrözi azt, hogy egy-egy ország költségvetése mennyiben viseli magán az átláthatóság jegyeit. A Magyarországról ki-

LECSÚSZVA

ROMHÁNYI BALÁZS

kiemelte: az átláthatóság hiánya ellehetleníti a hatékony elszámoltatást és tágtítja a korrupció lehetőségeit

állított bizonyítvány annál is lehangolóbb, mert az IBP tanulmányának megjelenése előtt kikérték a magyar kormány véleményét is, és csekély mértékben figyelembe is vették az észrevételeiket, amelyek így javítottak az indexen. Azon a mutatón, amelyet a befektetők világszerte figyelembe vesznek, mielőtt döntéseiket meghozzák.

A gyenge eredmény oka az is, hogy a magyar kormány a nemzetközileg elfogadott 8 legfontosabb költségvetési dokumentum közül hármat – a költségvetési irányelveket, a féléves jelentést és a polgárok költségvetését – el sem készíti, a másik öt közül négynek a tartalma pedig még a régióinkban jellemző színvonalnál is elmarad. (A polgárok költségvetése egy olyan dokumentum, amely áttekinthető terjedelemben minden érdeklődő számára világossá teszi, hogy miképpen kíván gazdálkodni egy ország.)

A két évvel ezelőtti eredményhez képest a legfontosabb különbség, hogy a tavaszra előre hozott költségvetési vita miatt a költségvetési törvényjavaslat már az előző évi tényszámokat sem tartalmaz-

za. Évek óta nem derül ki, hogy a büdzsé elkészítői milyen kamattal számolnak a költségvetés kötelezettségeinek kiszámítása során. Jellemző, hogy az uniós támogatások költségvetésből történő kiadásának állapotáról semmilyen formában nem számolnak el. Romhányi Balázs kiemelte: az átláthatóság hiánya ellehetleníti a hatékony elszámoltatást és tágtítja a korrupció lehetőségeit, ami komoly hátrány a nemzetközi tőkebefektetésekért és a támogatási pénzekért folytatott versenyben, valamint növeli az államadósság finanszírozási költségeit.

Jellemző egyébként, hogy számos, Magyarországnál kevésbé fejlett ország – közülük öt Fekete-Afrikában – a magyarországinál átláthatóbb költségvetést készít. A világon alig található olyan ország, mint hazánk, ahol a költségvetés háttérszámításait titkosítják, illetve a közérdekű adatokhoz való hozzáféréshez jelentős akadályokat kell legyűrniük az állampolgároknak – foglalta össze a felmérés Magyarországra vonatkozó legfontosabb megállapításait Romhányi Balázs.

FOTÓ: TÓTH GERGŐ

ÁTADÁS ÉS ÁTVÉTEL

Évente ismétlődő költségvetés-átadási ceremónia, amelynek most Varga Mihály gazdasági miniszter és Kövér László házelnök a szereplői

46 ponttal

csak az 57. helyre kerültünk 115 ország rangsorában